

Jozo Župić

ZAHVALA ZA ŽETVU S PLODOVIMA

Priprema

Stol sa žetvenim darovima, male košare s voćem, povrćem, kruhom, grožđem, kita klasa i kita cvijeća. Različite grupe mogu napraviti stablo s plodovima koji na njemu rastu i sazrijevaju.

Svečani ulaz uz pratnju orgulja

Djeca ulaze s darovima i prave polukrug oko oltara.

Ulazna pjesma

Hvali Gospodina (iz Pjesmarice: 'Slavimo Boga', br. 105).

Pozdrav

Danas slavimo dan zahvale za žetvu. Žetva je završila. Sada zajedno slavimo euharistiju, zahvalu: U ime Oca... Zahvaljujemo Bogu za dobru žetvu ove godine i za sve ljude koji su za nas sijali, radili i želi. Zahvaljujemo Bogu za sve što je njegovom pomoću raslo i razvijalo se u našem životu. (Pokazati na oblikovano stablo!)

Pjesma: 2. i 3. kitica pjesme 'Hvali Gospodina'

1. Dijete (košara/košare s jabukama, kruškama, šljivama...):
Ubrali smo jabuke, velike i male, blistaju, mirišu, ukusne su. Na našim

stablina dozrijevaju trešnje, kruške, šljive i kajsije. Bože, svaki plod je pjesma, ukusna i lijepa. Bože, svaki plod govori o sebi, a još više o tebi! (Nakon teksta, djeca stavljaju svoju košaru na stol sa žetvenim darovima)

Zaziv: Hvalite Gospodina (iz Pjesmarice 'Slavimo Boga', br. 618,8).

2. Dijete (košara /košare s južnim voćem): Ukusne plodove drugi su za nas brali. Južno voće sazrijevalo je daleko od nas, na suncu. Plodovi iz južnih zemalja su zdravi. Ukusni su: banane i limunovi, naranče i klementine, grejpfrut i smokve, ananas i lubenice, nektarine i mangosi. Moj Bože, južni plodovi su pjesma! Bože, svaki plod govori o sebi, a još više o tebi!

Zaziv...

3. Dijete (s košarom, djeca se predstavljaju klasjem, posudom zrnja, brašnom, žemičkama): Na našim poljima rasla su mnoga zrna, pšenica i raž, ječam i zob, kukuruz i proso. Zrnje se ne može izbrojiti. Ono raste na vlatima klasja. Klasje se kosi, vrše a zrnje se mljevenjem pretvara u brašno. Tada se peče kruh koji miriše i prija: bijeli kruh i sivi kruh, crni kruh i raženi kruh, grozdasti kruh i makov kruh, lukov kruh, veliki kruh i male žemičke. Bože, svaki kruh govori o sebi, a još više o tebi!

Zaziv....

Odrasli (grožđe i vino): Bio sam na ljetnom odmoru. Vidio sam vinograde u nizini i na brijegu. U njima su pobrane hrpe grožđa, zelenog, žutog i plavog. Grožđe je ukusno i slatko. Mošt, groždani sok i vino, dobiveno prešanjem obogaćuje i uljepšava naše blagdane. Bože, sve to govori o sebi, a još više o tebi!

Zaziv...

4. Dijete (košara s povrćem): U našim poljima rasle su repe i krumpiri, a u našim vrtovima: grašak i mrkve, šparoga i salata, crveni

kupus i bijeli kupus, krastavci i cvjetača. Vidio sam gredice graha: grmasti grah, radiči, rajčice, bundeve. Bože, sve to govori o sebi, a još više o tebi!

Zaziv...

5. Dijete (košara s orasima): Bože, zahvaljujem ti za orahe koje si nam Bože dao. Orasi, kokosovi orasi, lješnjaci, kikiriki. Bože, svaki orah je pjesma. Svaki govori o sebi, a još više o tebi!

Zaziv...

6. Dijete (s velikom kitom poljskog cvijeća): Ne smijemo zaboraviti cvijeće. Ono raste u vrtovima, pokraj puta, na livadama i drugim mjestima. Cvijeće čeka da ga netko pogleda, pomiriše i ubere. Tu je stričak, kraljevska svijeća, suncokret, gladiola, dalije i zijevalice, potočnica i tratinčica, divlji mak, različak i kamilica. Mnogo toga ljudi nazivaju korovom, što ne razumijem. Svaki cvijet je pjesma! Bože, svaki cvijet govori o sebi, a još više o tebi!

Zaziv...

Odrasli (s ružama): Između mnogo cvijeća želim spomenuti divne ruže. Ružu zovu kraljicom cvijeća. Ruže rastu u vrtovima i na živicama. Postoje čajnjače i ruža poljubac, ruže penjačice i divlje ruže, barske ruže i lopoči. Mnogo puta u miru promatram pojedinu ružu. Svaki cvijet izaziva u meni čuđenje: 'Moj Bože, kako je lijep!' Bože, svaka ruža je jedinstvena i lijepa! Ona priča o tebi. Ti odsijevaš u njenoj ljepoti. To vjeruje samo onaj tko razumije, tko gleda očima srca. Jer samo se 'srcem vidi dobro' (S. Exupery).

Mnogi ljudi kažu: ruža je ruža, i ništa više. Bože, svaka ruža je pjesma! Svaka ruža govori o sebi, a još više o tebi!

Zaziv....

Otac: Vidio sam cvjetna polja zasađena repom, zlatno žuta i svjetleća crvena makova polja. Za oči je to bila svetkovina. Također

sam vidio visoke živice hmelja. Hmelj i slad, Bože čuvaš za pivo. Hvala, Bože, bogato si nad nadario. Sve govori o sebi, a još više o tebi!

Zaziv....

Molitva

Dobri Bože, bogato si nas nadario mnogim dragocjenim darovima. Zahvaljujemo ti za žetvu na našim poljima, ali također za žetvu našega života. Zahvaljujemo ti za sve što smijemo žeti, premda nismo sijali. Sva dobra su znak tvoje ljubavi, sve govori o sebi, a još više o tebi. Daj nam kod svega toga preobilja koje nam je u ovom tjednu darovano, da ne zaboravimo kako je ugrožena naša 'Majka Zemlja'. Daj da tvoje stvorenje čuvamo i brižljivo ophodimo s onim što si nam povjerio. Pomozi nam da dijelimo ono što si nam darovao. To te molimo po Isusu Kristu, tvome Sinu, koji s tobom živi i ljubi nas, danas i do vijeka. Amen.

Evandjelje: Lk 16,19-31 ili Lk 12,13-21;

Propovijed

Čudesno je pokriven žetveni stol. Promatrajmo u miru raznovrsno mnoštvo boja! Veliko je bogatstvo što nam ga je 'Majka Zemlja' i ove godine podarila. Znak nade za dobru budućnost je žetva za koju zahvaljujemo danas na nedjelju žetve. Svaki dar je pjesma! Svaki govori o sebi, a još više, Bože, o tebi! Svi dobri darovi su znakovi plodnosti naše stare 'Majke Zemlje', koja je od nas ljudi mnogostruko ranjena i zagađena. Znak plodnosti, znak života vidimo ove jeseni u velikoj mjeri. Dobro je da su nam darovani znakovi i da su nam darovani u vremenu u kojem uokolo opažamo patnju, nevolju i smrt. Još i danas bjesne ratovi, mnogi su nezaposleni, u mnogim zemljama vladaju glad i nepravda. Trebamo biti zahvalni za ono što nam je darovano. Usred nevolje i patnje, 'Majka Zemlja' pruža nam pune ruke.

U preobilju nudi dragocjene darove da ih dijelimo s onima koji su u nevolji i bijedi. U svakoj svetoj misi slavimo Isusa Krista koji nam

daruje svoju službu i ljubav, svoj život dijeli s nama. Od njega trebamo učiti kako jedni drugima trebamo služiti, dijeliti s onima koji čekaju na našu pomoć. Isus nas želi osloboditi od 'egoizma' koji nas često zarobljava. Želi nas otkupiti od 'betonskog bunkera egoizma' gdje sa strahom kružimo oko naših potreba. Želi razbiti našu tvrdoću i promijeniti naša srca, da bismo bratski i sestrinski dijelili i tako postali znak nade za svijet. Tko sa strahom nagomilava svoje želje i blago, ostaje nepovjerljiv i nezadovoljan, a tko dijeli, bit će slobodan i veseo.

Isus nas želi osloboditi za veseo i sretan život. Želi nam darovati život u punini. Naš život treba po njemu postati plodan kao život naše stare 'Majke Zemlje' koja nam je u ovoj godini darovala dragocjene darove u izobilju. Stabla koja čvrsto drže svoje plodove, umjesto da ih daju, ne služe životu. Ona su zimi vrlo ugrožena. Nedostaje im mogućnost produžetka novih plodova. Svi dobri darovi koje smo dobili na dar ohrabruju nas da darujemo i dijelimo, da svi ljudi mogu živjeti i da nastane novo lice zemlje.

Vjerovanje

Dijete: Vjerujem u Boga, stvoritelja života. Vjerujem da on ljubi svoje stvorenje, uzdržava ga i čuva od uništenja uz pomoć ljudi. Vjerujem da čuva i njeguje stvorenje da bi služilo životu.

Mladić: Vjerujem da Bog želi naš život, da ga uzdržava i zove nas da služimo životu drugih. Vjerujem da nas je u svome Duhu udružio da bismo po njegovu duhu primjerno živjeli među ljudima i obnavljali njegovu Crkvu.

Odrasli: Vjerujem u Isusa Krista, novoga čovjeka, koji ljubi i zauzima se za svoje bližnje. Vjerujem da nas želi očuvati od nepravde i licemjernosti, da nas poziva iz naše ograničenosti i tromosti, da nam daje snagu, da se i usred opasnih okolnosti zauzimamo za život. Vjerujem da u svim vremenima poziva ljude koji će se boriti protiv nepravde i tlačenja.

Dijete: Vjerujem da nam Bog svakoga dana daje novu nadu, da dolazi njegovo kraljevstvo, kraljevstvo ljubavi i mira. Vjerujem da

svima nama daruje život u punini, danas i u vijeke. Amen.

Molitva vjernika

Pjesma: 'Jedan kruh' (Slavimo Boga, br. 660)

Darovna molitva

Bože, svi dobri darovi govore o sebi, a još više o tebi! Kruh i vino izabrali smo iz raznolikosti darova za ovu svetu misu. Zahvalni za tvoju dobrotu i brigu donosimo ih tebi. Molimo te: s ovim darovima uzmi i nas same i jačaj nas da i dalje dijelimo i darujemo, što si nam dao. To te molimo po Isusu Kristu, koji s tobom živi i ljubi, danas i dovijeka. Amen.

Prva euharistijska molitva za misu s djecom

Da, Bože, dobro je i dostojno tebi zahvaljivati, tebe hvaliti i slaviti, jer sve stvorenje, sve što zeleni i cvjeta, što raste i uspijeva, što nas hrani i veseli, govori o sebi, a još više o tebi. Najviše o tebi govori tvoj Sin Isus Krist! Po njemu si nam bliz. On je za nas postao kruh života i piće radosti. S njime i sa svim anđelima i svetima pjevamo ti zahvalnu pjesmu:

Svet... (Slavimo Boga, br. 92)

Jaganjče Božji... (Slavimo Boga, br. 93)

Pjesma: 'Hvalite Gospoda s nebesa' (Slavimo Boga, br. 119)

Završna molitva

Svećenik: Bože, ti si nas bogato nadario. Zahvaljujemo ti. Ne možemo ti bolje zahvaliti nego dijeliti i darivati ono što si nam dao.

1. Dijete: Ubrali smo mnogo jabuka, krušaka i šljiva. Bože, to voće je pjesma!

Svi: *Bože, to sve govori o sebi, a još više o tebi!*

2. Dijete: Južne plodove dobili smo iz Afrike i Grčke, Španjolske i Italije, iz južne Hrvatske.

Svi: Bože....

3. Odrasli: Bože, požnjeli smo pšenicu i raž, ječam i zob. Sve je sazrelo na poljima. Sada možemo jesti kruh, hranjivi, mirisni, ukusni.

Svi: Bože...

4. Stariji čovjek: Bože, zahvaljujemo ti za grožđe od kojega smo dobili vino. Vino nas veseli i jača, liječi i daruje nam zajedništvo.

Svi: Bože.....

5. Dijete: Povrće i salata sadrže mnoge vitamine, a i krumpiri su nam vrlo dragi.

Svi: Bože...

6. Mladić: Bože, zahvaljujemo ti za šareno cvijeće jer bez njega bi život bio bezbojan. Cvijeće je znak tvoje nježne ljubavi prema nama. Ti nam ga daruješ na radost koju trebamo darivati.

Svi: Bože...

Svećenik: Dobri Bože, blagoslovi nas i ove tvoje darove. Blagoslovi sve koji rade za nas, koji nam daruju radost i život. Blagoslovi nas i sve koji nastavljaju dijeliti i darivati.

Blagoslov

Završna pjesma: 'Tebe Boga hvalimo' (Slavimo Boga, br. 488)

(Usp. Heriburg Laarmann, *Das Fest unseres Lebens feiern*, Freiburg 1996., str. 131-136. Preveo i priredio: Fra Jozo Župić).

Marko Babić

KADA SE KLEČI A KADA STOJI ZA VRIJEME MISE?

Misno slavlje kao vrhunac prema kome teži svaka druga djelatnost Crkve i kao vrelo iz koga Crkva crpe svoju snagu (SC 10) zaslužuje najveću pažnju svih sudionika, osobito predvoditelja i organizatora toga slavlja. U pripremanju i ostvarivanju toga slavlja treba voditi računa o mnogim sastavnicama od kojih su neke važne i nezaobilazne, a neke naoko samo sitnice, ali imaju značajan utjecaj na skladnost odvijanja i duhovni doživljaj sudionika. Zbog toga i njima treba posvetiti određenu pažnju.

Sitnice koje to možda i nisu

Među takve, naoko sitnice, spadaju pokreti i držanje tijela za vrijeme mise. Skladnost i ujednačenost u pokretima tijela odaje ozbiljnost, solidan vjerski odgoj i produhovljenu vjeru okupljene zajednice. I obratno, neujednačenost i neusklađenost odaje rastresenu i vjerski neodgojenu zajednicu. Usklađenost i ujednačenost pokreta potpomaže i usavršava zajedništvo i stvara ugodnu opuštenost koja potiče istinsku duhovnost. Jednom riječju, stvara ugodno okružje u kome se sudionici rado zadržavaju i čega se s ugodnošću prisjećaju. I obratno, nesklad i neujednačenost razara zajedništvo i stvara nelagodu kojoj se željno iščekuje završetak i traži drugo, ugodnije okružje a izostaje pravi duhovni doživljaj.

Zbog svega toga nova "Opća uredba Rimskoga misala" (dalje OUM), koja se ovih dana pojavljuje i u hrvatskom prijevodu, s pravom ističe: "*Zajedničko držanje tijela, kojega se imaju pridržavati svi sudionici, znak je jedinstva članova kršćanske zajednice koji su se okupili na svetu liturgiju: izražava i gaji duh i osjećaje sudionika... bilo svećenika, bilo đakona i poslužitelja, bilo naroda*" (br. 42). Potrebno je zajednicu poučavati i nenametljivo poticati da kretnje i držanje tijela za vrijeme mise budu usklađeni prema propisima Misala

koji su stvoreni na temelju duge prakse i dostignuća suvremenih znanosti, osobito psihologije i pedagogije. Da bi se to moglo skladno ostvariti, potrebno je da predsjedatelj i njegovi suradnici sami budu točno upoznati s propisima koji to reguliraju. Ovdje ćemo upozoriti na praktičnu primjenu propisa o pokretima i držanju tijela za vrijeme mise, s posebnim naglaskom na izmjene u novom izdanju misala, koji uskoro očekujemo i na hrvatskom jeziku, prema čemu bi trebalo uskladiti i ujednačiti praksu.

Kada se kleči za vrijeme mise?

Klečanje je pokornički izraz poniznosti i grešnosti pred Bogom i pred zajednicom. Kao liturgijski stav tijela u zapadnom se kršćanstvu udomaćio dosta kasno. U prvom je mileniju kršćanstva klečanje bilo ograničeno samo na neka posebna vremena i dane: u korizmi i došašću te na posebne pokorničke dane. Istočni kršćani nikada nisu prihvatili klečanje kao liturgijsku kretnju. U misalu obnovljenu prema smjernicama Drugoga vatikanskog sabora klečanje je za vrijeme misnog slavlja svedeno na minimum: *za vrijeme posvećenja*. A i taj minimum je ograničen iznimkama: *“...osim ako to nije moguće zbog zdravstvenog razloga, ili zbog tijesna prostora, velikoga broja prisutnih ili drugih opravdanih razloga”* (OUM 43). Sve to odražava jasnu nakanu: klečanje se ne želi nametati nego se uvelike prepušta pokrajinskim crkvenim vlastima da to prilagode mentalitetu i vjerskom osjećaju svojih vjernika.

To postaje još očitije kad pogledamo završno poglavlje Opće uredbe misala koje uređuje ovo pitanje: *“Gdje je običaj da narod ostane klečati od završetka poklika Svet do završetka euharistijske molitve te prije pričesti dok svećenik govori Evo Jaganjca Božjeg, pohvalno je to zadržati”* (OUM 43).

Ovdje može nastati nesklad ako dio vjernika kleči za vrijeme cijeloga misnog kanona, dio samo za vrijeme posvećenja, a dio nikako. Mislim da bi trebalo nastojati da svi, ili barem velika većina, kleče za vrijeme posvećenja, a u drugim slučajevima pojedincima ostaviti na volju.

Kada se stoji na nogama za vrijeme mise?

Stajanje na nogama i uspravno držanje tijela za vrijeme misnog slavlja najčešći je liturgijski stav vjernika i predvoditelja. To je prirodan znak poštovanja prema onome pred kim se stoji. Sveti su oci često u stajanju pred Bogom u liturgiji vidjeli izraz slobode djece Božje što su ga zadobili po sakramentima krštenja i potvrde. Sv. Ivan u Otkrivenju (7, 9) u viđenju gleda izabranike Božje koji na koncu vremena stoje pred Jaganjcem. Stajanje je eshatološki znak iščekivanja konačne parusije na koncu vremena. Zbog toga je u drevnom kršćanstvu bilo zabranjeno klečati u uskrsnoj pedesetnici i nedjeljom.

Novo izdanje misala preporučuje da *vjernici stoje od početka ulazne pjesme ili dok svećenik pristupa k oltaru, sve do – uključivo - zborne molitve; za vrijeme dok se pjeva Aleluja prije evanđelja; dok se naviješta evanđelje; dok se moli simbol vjere i sveopća molitva, te od poziva Molite braćo prije molitve nad prinosima do završetka mise, osim kad se kleči ili sjedi za vrijeme šutnje poslije pričesti (OUM 43).*

Kada ustati za vrijeme priprave darova?

Najveća neusklađenost u našim krajevima očituje se kod ustajanja vjernika nakon priprave darova, ili prikazanja kako se još uvijek neispravno naziva dio mise između sveopće molitve vjernika i predslavlja. U nekim crkvama, pa i samostanskim, vjernici sjede sve do dijaloga prije predslavlja, u nekima kad završe odgovor na poziv "Molite braćo" a u nekima odmah nakon toga poziva. Koja je praksa u skladu s propisima novoga izdanja misala?

Već citirani 43. broj Opće uredbe misala je jasan: vjernici stoje na nogama "od poziva Molite braćo prije molitve nad prinosima..." To konkretno znači, da vjernici ustaju kad svećenik počne poticajnu molitvu "Molite braćo" i već su na nogama dok odgovaraju "Primio Gospodin žrtvu iz tvojih ruku..." Razborit pastoralac uvijek nađe načina kako svoje vjernike uvjeriti da je potrebno i Bogu ugodno promijeniti neku ustaljenu naviku.

Sve to nastojanje treba i može pomoći uvesti "vjernike u svjesno, djelatno i potpuno sudjelovanje, tijelom i duhom, prožeto vjerom, ufanjem i ljubavlju, što Crkva jako želi i što zahtijeva sama

narav slavlja, a kršćanski narod ima snagom krštenja na nj pravo i dužnost” (OUM br.18). Zbog toga se predvoditelji ne bi smjeli umoriti u poučavanju svojih vjernika kako će što bolje, ispravnije – a time i s više doživljenosti - sudjelovati u misnom slavlju. Pravilno poznavanje liturgijskih propisa i smjernica samo olakšava to sudjelovanje. Tek kada se dobro upoznaju liturgijski propisi može se obilno i plodonosno koristiti prilagodbama od kojih su neke izravno naznačene, a neke se podrazumijevaju iz općih propisa i duha pojedinih liturgijskih obreda. To se odnosi prvenstveno na odabir “pjesama, čitanja, molitava, zaziva i kretnja koji više odgovaraju potrebama, pripravljenosti i duhu onih koji sudjeluju, a povjeravaju se svećeniku slavitelju” (OUM br.24).

Najgore je od svega kada neiskusni ili nedovoljno upućeni predvoditelj improvizira i ondje gdje to ne ide. Nije bez razloga ponovljena opomena svećenicima da “ima na umu da je služitelj svete liturgije i da mu nije dopušteno po svome nahodjenju u misnome slavlju nešto dodavati, oduzimati ili mijenjati” (OUM br.24). Nadamo se da će ovo nekoliko misliti potaknuti predvoditelje misnih slavlja da svrate pozornost i na “sitnice koje to možda i nisu”.